

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 31.10.2022
Vår ref. 22/1873-8
440.01/IRAN
Deres ref. 22/2950-

Høring – Forslag til endringer i arbeidsmiljøloven mv. – tilpasninger av regelverket for yrkesdykking

LO støtter departementets forslag til endringer i arbeidsmiljøloven med videre for å tilpasse regelverket for yrkesdykking. Dykkeryrket innebærer stor risiko og krever særlig oppmerksomhet.

LO er av den oppfattelse at saken har vært utredet rikelig og over lang tid. Forslaget er ment å sikre arbeidstakervernet på en best mulig måte for yrkesdykkerne ved blant annet at grensedragningen mellom lovene blir klarere. Loven er vedtatt. Det vil si at det er vedtatt at Arbeidsmiljøloven skal gjelde for yrkesdykkere og Arbeidstilsynet skal føre tilsyn. Loven er tredd i kraft for losing, men ennå ikke for yrkesdykkere. LO mener det haster med ikrafttredelse også for yrkesdykkere.

Det er bekymringsverdig at loven ennå ikke er tredd i kraft for yrkesdykkere. Spesielt fordi dykking er et av de mest risikoutsatte yrkene i Norge. LO minner om at dykking er en profesjon som krever jevnlig trening og redningsøvelser. Innaskjærs dykking har medført 9 dødsulykker i perioden 2004 til 2016. I tillegg har det medført flere helseskader som ikke har ført til dødsfall. Dette er et altfor stort omfang sett hen til at det bare er rundt 1250 aktive arbeidsdykkere i Norge. LO vil påpeke at det ikke finnes noen gode argumenter for at dykking i åpen sjø skal ha mindre trygge arbeidsforhold enn dykking fra land slik som er tilfelle i dag.

På generelt grunnlag vil LO påpeke at departementet har ansvar for at endringer av lovregime ikke medfører svekkede rettigheter for yrkesdykkere. Det innebærer blant annet at gjeldene bestemmelser i MLC, som i dag gjelder for yrkesdykkere på skip, må videreføres i gjeldene forskrift.

1. Ansvarsforhold

LO har fått beskrevet flere uheldige situasjoner der skipsfører samtidig har fungert som dykkeleder eller lineholder og derfor ikke alltid kan ha tilstrekkelig oppmerksomhet og innsats i samtlige oppgaver på en gang. Skipsfører bør derfor ikke ha oppgaver med å ivareta fartøyets integritet så lenge dykkeoperasjonen pågår, og eventuelle redningsoperasjoner er avsluttet. Ut over dette støtter LO departementets vurderinger på dette feltet.

2. Arbeids- og hviletidsbestemmelser

Lang arbeidstid er en av de viktigste risikofaktorene ved yrkesdykking. Blir arbeidstiden for lang vil det kunne medføre både sikkerhetsrisiko og fysiologisk helseisiko for dykkerne. Denne risikoen kan vanskelig sies å være mindre for de som dykker fra skip i åpen sjø enn andre yrkesdykkere fra kai o.l. Det gir derfor liten mening hvis rammene for arbeidstidsordninger for dykkere på skip skal være videre enn for de som dykker kai o.l.

Sikkerhetsbestemmelser, regulering av arbeidstid samt ansettelsesforhold er best og mest helhetlig regulert i Arbeidsmiljøloven. Derfor anser LO at Arbeidsmiljøloven er best egnet for å sikre forholdene for yrkesdykkere.

LO mener at arbeidstidsbestemmelsene i Arbeidsmiljølovens kapittel 10 må få tilsvarende anvendelse for alle yrkesdykkere for å sikre en forutsigbar regulering, godkjenning av skiftplaner i samråd med tillitsvalgte og reell mulighet til å fastsette arbeidstidsordninger ved tariffavtale.

LO slutter seg til departementets oppfatning om at Arbeidsmiljølovens regler om arbeids- og hviletid skal gjelde og derfor ha forrang over Skipssikkerhetsloven dersom det er motstrid på dette området.

LO støtter også departementets oppfatning om at det har vært Stortingets intensjon at Arbeidsmiljølovens arbeids- og hviletidsbestemmelser skal gjelde fullt ut for de aktuelle arbeidstakerne. Arbeidsmiljølovens regulering av arbeidstid var en viktig årsak til forslaget om å gjøre arbeidsmiljøloven gjeldende også for dykkere til sjøs.

3. Opprettholdelse visse rettigheter som følger av skipsarbeidsloven ved overføring til Arbeidsmiljøloven
Det er bred enighet mellom arbeidslivets parter om at de særlige sykepenge rettigheter etter Skipsarbeidsloven § 4-4 skal opprettholdes. LO hevder også at de beste grunner taler for at skipsmannskap som i kraft av lovvedtaket blir overført fra Skipsarbeidsloven til Arbeidsmiljøloven skal få videreført sin rett til full lønn ved skade eller sykdom etter Skipsarbeidsloven § 4-4.

I den grad yrkesdykkere skulle miste rettigheter ved overgang til Arbeidsmiljøloven er LO av den oppfatning at rettighetene må bli videreført. Noe annet vil ikke være rimelig blant annet fordi dette er meget godt innarbeidede rettigheter man har innrettet seg etter og forutsigbarheten bør opprettholdes.

LO merker seg at det er enighet blant forbundene og LO at solidaransvarsregelen må videreføres i forskriften. NSF og NSOF påpeker at dette også er nødvendig for å oppfylle Norges forpliktelser etter MLC.

4. Særlig om arbeids- og hviletidsbestemmelser for selvstendige oppdragstakere som driver med yrkesdykking fra skip

Arbeidsmiljøloven er i utgangspunktet en vernelov for arbeidstakere jfr. Arbeidsmiljøloven § 1-2 (1). Loven gir imidlertid visse rettigheter og vern til selvstendige oppdragstakere jfr. Arbeidsmiljøloven § 2-2 om arbeidsgivers plikter for andre enn egne ansatte og reglene om vern mot diskriminering i lovens kapittel 13. Til sammenligning har skipsarbeidsloven et tilsvarende utgangspunkt; at den bare gjelder arbeidstakere. Når det gjelder Skipssikkerhetsloven gjelder den alle som har sitt arbeid om bord jfr. blant annet § 21.

Stortinget har bedt Regjeringen vurdere å innføre forskrift som skal sikre selvstendige oppdragstakere som driver yrkesdykking fra skip «samme vern» som arbeidstaker etter Arbeidsmiljøloven.

Departementet mener det i utgangspunktet er en noe fremmed tanke å skulle gjøre Arbeidsmiljølovens arbeidstidsregler gjeldende for selvstendige oppdragstakere.

Departementet viser videre til at det er reell og ikke formell status som er avgjørende. Arbeidstilsynet vil predusielt kunne fatte avgjørelser om dette.

Departementet foreslår ikke forskriftsregulering av arbeidstid for selvstendige nå. Departementet vil heller følge utviklingen og komme tilbake med justeringsforslag dersom det blir behov.

LO vil i denne sammenheng påpeke at ettersom arbeidstidsregulering er et stort risikomoment innenfor dykkevirksomhet, er det betenkelig at departementet ikke ønsker å foreslå forskriftsregulering av arbeidstid for selvstendige. De selvstendige oppdragstakerne som driver dykking fra skip, utgjør en stor andel av yrkesdykkerne.

Arbeidstidsordningene for selvstendig næringsdrivende yrkesdykkere er svært pragmatisk og tilfeldig etter det foreslåtte regelverket. Yrkesdykkerne som er arbeidstakere og derfor regulert av Arbeidsmiljøloven vil

være underlagt reglene i kapittel 10, mens selvstendig næringsdrivende yrkesdykkere som ikke omfattes av Skipsarbeidsloven vil mangle vern. Dagens praksis kan imidlertid være i strid med lovverket siden det er den reelle og ikke den formelle statusen av arbeidsforholdet som er avgjørende. Usikkerheten kan uansett få uheldige konsekvenser som at dykkerne selv må kjempe for sin rett i hver enkelt tilfelle. I tillegg er dette også en problemstilling som også klart kan ha en konkurransevridende aspekt.

Dersom departementet holder fast på sitt standpunkt som gjelder dette forutsetter LO at utviklingen følges tett og nøye slik at man raskt kan komme tilbake til saken og gjøre tiltak. LO oppfatter dette samtidig som en oppfordring til Arbeidstilsynet om å følge dette opp.

LO viser til at risikovurderinger sett opp mot arbeidstidsordninger for yrkesdykkere gjør seg like mye gjeldende for selvstendig næringsdrivende som for arbeidstakere. Det bes om at det blir vurdert om hvordan man kan etablere konsekvente og klare arbeidstidsordninger for yrkesdykkere som er selvstendig næringsdrivende. LO hevder at det ikke er noe i veien for å gjøre dette, selv om lovendringen må tre i kraft for yrkesdykkere snarest.

LO støtter etter dette forslaget til lov- og forskriftsendringer etter slik ordlyd som departementet har foreslått.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Steinar Krogstad
(sign.)

Irja Anthi
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.